Programul de Educație Media
Media întoarsă pe toate părțile.

DESIGNUL ACTIVITĂȚII
format General - față-în-față

Titlu activitate: Accesul la informații de interes public
Concepte cheie din domeniul educației media: acces la informație, dreptul de a ști, drepturile omului

Relevant pentru (a se nota domeniul din Educația media)**:**
Competențe specifice:

Cetățenii vor fi capabili să:
- utilizeze surse multiple de documentare, socializare, relaționare, recreere, precum și instrumente de căutare (online) avansate;
- înțeleagă necesitatea de a utiliza o pluralitate de surse de informare pentru a-și extinde nivelul personal de cunoaștere;
- cunoască și își asume responsabil aplicarea în spațiul public a unor concepte cheie și elemente de responsabilitate socială (libertatea de exprimare, libertatea presei, dreptul la imagine, la viață privată, drept de autor);

Motivația (de ce?) **Obiective de învățare:** 1. Recunoașterea accesului la informație ca parte a libertății de exprimare, drept fundamental în societățile democratice 2. Cunoașterea mecanismelor prin care cetățenii, indiferent de vârstă, își pot exercita dreptul la acces la informație de interes public **Rezultate:** După această secvență participanții vor cunoaște dreptul la liber acces la informații de interes public, vor putea identifica legislația care asigură accesul de informații în România și vor înțelege rolul acestui drept în viața lor.
Tema (ce?) Accesul la informații de interes public (Legea 544/2001) Adunarea Generală a ONU a proclamat 28 septembrie drept Ziua Internațională a Accesului Universal la Informație (IDUAI) la nivelul ONU, în 2015. Dreptul la informație este esențial în societățile democratice, mai ales în perioade de criză, când avantajul de a avea garanții constituționale și statutare pentru accesul publicului la informații construiește încrederea publică, contribuie la formularea de politici durabile și poate salva vieți.

Descriere (cum?)

Activitățile pe scurt:

Activitate	Metoda utilizată	Timp necesar	Materiale necesare
1. Verificarea gradului de familiarizare a elevilor cu tema propusă – De ce vorbim despre acces la informație?	Discuție facilitată	5 min	Set de întrebări pentru profesor: Ce înseamnă pentru voi data de 28 septembrie? Ați auzit despre un eveniment pe care îl celebrăm astăzi? Ce tip de informații cunoașteți în legătură cu dreptul de ști sau accesul la informații? Unde puteți găsi informații despre acest drept?
2. Legea 544/2001 – Explicitare	Prezentare	7 min	Susținere prezentare despre Dreptul de a ști/ legea 544/2001
	Întrebări procesare	15 min	Set de întrebări pentru procesare: Identificare: Care sunt documentele naționale și internaționale care garantează accesul la informație? De unde putem obține informații de interes public? Care este legea care reglementează accesul la informații de interes public? Care este procesul prin care obținem informații de interes public? În ce condiții se poate restricționa accesul la informații de interes public? Care sunt tipurile de informații ce pot fi restricționate? Generalizare și Acțiune: Cum a fost pentru voi să intrați în contact cu acest tip de informație? Este aceasta o informație de interes pentru noi, în calitate de cetățeni?

			Dacă legislația cu privire la informațiile de interes public nu ar exista, ce impact ar avea asupra noastră? Cum ați aplica ceea ce ați învățat despre accesul la informații de interes public?
3. Exercițiu	Brainstorming discuție facilitată	10 min	*Care sunt subiectele de interes pentru voi pentru care ați avea nevoie sau ați vrea să accesați informații de interes public?* Notați pe tablă subiectele propuse de elevi și analizați împreună: - Pentru care din subiectele listate se pot completa cereri de acces la informații de interes public? - Care sunt instituțiile vizate pentru trimiterea cererilor? Arătați elevilor modelul de cerere - format print sau electronic.
4. Evaluare	Brainstorming cuvinte cheie/ formular de evaluare	3 min	Marker/ cretă, flipchart/ tablă - elevii sunt încurajați să caracterizeze sesiunea printr-un cuvânt. Pot face referire la modul de lucru, la ceea ce au învățat, ceva ce le-a plăcut în timpul sesiunii etc. Pentru evaluarea activității de formare sunt disponibile 2 formulare online: Link formular elevi: https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSegL4zsX_H1DE7CAt7vVyMgGBLIi56z5vtNXy4JEFCxoPAw2A/viewform Link formular profesor: https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSeruz4f8-HlpmyMeAd2Oz6UJkIx67BRZ4s8w8HSZVkoQcXSUA/viewform
Pregătire Instalați videoproiectorul și verificați că prezentarea este pe laptopul pe care îl utilizați pentru proiectarea prezentării, dar și că se poate proiecta. Personalizați setul de întrebări propuse pentru ca demersul educațional să fie adaptat grupului de elevi cu care veți lucra (vârstă, grad de înțelegere etc.)			

Programul de Educație Media
Media întoarsă pe toate părțile.

Pentru a vă pregăti mai bine puteți parcurge suplimentar informațiile de la Anexa 1 secțiunea Dezvoltarea temei (finalul scenariului).
Pregătiți modelul de cerere pentru elevi în format print sau electronic pentru a fi analizat în clasă - Anexa 2.
Opțional - dacă dați tema de completare a unei cereri, asigurați-vă că aveți formulare printate disponibile pentru toți elevii sau trimiteți formularul în format electronic.

Facilitare
Parcurgeți cu elevii prezentarea cu privire la Legea 544 și purtați o conversație pe baza informațiilor din prezentare.
Personalizați setul de întrebări propuse pentru ca demersul educațional să fie adaptat grupului de elevi cu care veți lucra (vârstă, grad de înțelegere etc)
Aduceți explicații suplimentare/clarificări acolo unde este nevoie sau reluați împreună cu ei slide-uri din prezentare, dacă nu a fost clar.
Verificați înțelegerea mesajului, provocându-i pe elevi să pună întrebări cu privire la informațiile pentru care au nevoie de clarificări.

Întrebări suplimentare pentru procesare (dacă este cazul):
Care sunt tipurile de informații la care accesul este restricționat? De ce credeți că se întâmplă astfel? Sunteți de acord cu restricțiile? Motivați.

Ce putem face atunci când nu primim răspunsul la timp, ori acesta ne este oferit doar parțial sau după termenul scadent?

Pentru exercițiul nr. 3 - Discutați 2-3 exemple din cele propuse, analizând dacă subiectul e legitim și este o informație de interes public, instituția este bine identificată.

Evaluare: Recomandăm completarea formularelor online de evaluare pentru a îmbunătăți viitoarele experiențe de informare și formare dedicate profesorilor și elevilor.

Reflecție (10 minute)

Programul de Educație Media
Media întoarsă pe toate părțile.

Întrebări de debriefing: Modul de debrief recomandat este EIAG - Experiența (exercițiul propus participanților sau jocul), Identificare - privește, descrie, amintește-ți, Analiză - gândește, analizează, interpretează, Generalizare - învață, tragi concluzii, identifici moduri de acțiune/ aplicare.

• După implementarea sesiunii propuse, îți recomandăm să parcurgi o etapă de reflecție:
Cum s-a derulat ora? Cât ai reușit să îndeplinești din ceea ce ți-ai propus să parcurgi cu elevii tăi? Ce a mers bine? Ce a fost provocator/ dificil de realizat? Cum ai gestionat situațiile dificile, dacă a fost cazul? Cum a fost pentru tine sesiunea? Care a fost reacția ta la acest tip de conținut? Ce ai învățat despre tine ca facilitator? Ce vei face diferit sau asemănător data viitoare pentru ca experiența de facilitator să fie una de succes pentru tine și elevii tăi?

• Sunt disponibile formulare de evaluare pentru elevii care participă la activitate și pentru profesorul care facilitează activitatea. Te rugăm să distribui link-ul către elevii cu care ai lucrat și, la rândul tău, să completezi formularul destinat profesorului.

Rezultatele ne vor ajuta să îmbunătățim procesul de învățare propuse pentru evenimentele viitoare.

Link formular elevi:
https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSegL4zsX_H1DE7CAt7vVyMgGBLIi56z5vtNXy4JEFCxoPAw2A/viewform

Link formular profesor:
https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSeruz4f8-HlpmyMeAd2Oz6UJkIx67BRZ4s8w8HSZVkoQcXSUA/viewform

Îți mulțumim!

Temă (opțional):

- Elevii pot completa un model de cerere pe un subiect de interes pentru ei pentru a face transferul către impactul pe care accesul la informației și Legea 544/2001 o au asupra vieții lor de zi cu zi.
- Scenariul online poate fi dat ca temă sau ca evaluare după implementarea scenariului față-în-față. Link-ul este disponibil aici: https://cji.ro/accesul-la-informatii-de-interes-public-activitate-online/

Anexa 1:
Dezvoltarea temei (repere teoretice):

Definiții:
Accesul la informație este parte integrantă a dreptului fundamental la libertatea de exprimare.
Are la bază principiul transparenței în gestionarea treburilor publice și pe cel al responsabilității funcției publice (autoritatea este mandatată să gestioneze treburile publice și răspunde în fața publicului).
Este unul dintre instrumentele cele mai puternice de exercitare a controlului civil asupra autorităților statului.

Concepte: **acces la informație, universalitate, restrângere legitimă**

Izvoare legale:
Declarația Universală a Drepturilor Omului:
Articolul 19. Orice om are dreptul la libertatea opiniilor și a exprimării; acest drept include libertatea de a avea opinii fără imixtiune din afară, precum și libertatea de a căuta, de a primi și de a răspândi informații și idei prin orice mijloace și independent de frontierele de stat.

Convenția Europeană a Drepturilor Omului
Articolul 10 (1): Orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept cuprinde libertatea de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere. Prezentul articol nu împiedică statele să supună societățile de radiodifuziune, de cinematografie sau de televiziune unui regim de autorizare.

Constituția României:
Articolul 31:
(1) Dreptul persoanei de a avea acces la orice informaţie de interes public nu poate fi îngrădit.
(2) Autorităţile publice, potrivit competenţelor ce le revin, sunt obligate să asigure informarea corectă a cetăţenilor asupra treburilor publice şi asupra problemelor de interes personal.

Programul de Educație Media
Media întoarsă pe toate părțile.

Accesul persoanelor la informațiile deținute de instituțiile și autoritățile publice din România este reglementat de Legea 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public.

Textul legii se găsește la:
http://legislatie.resurse-pentru-democratie.org/legea/544-2001.php

Legea liberului acces la informațiile publice 544/2001
Art. 1. – Accesul liber și neîngrădit al persoanei la orice informații de interes public, definite astfel prin prezenta lege, constituie unul din principiile fundamentale ale relațiilor dintre persoane și autoritățile publice, în conformitate cu Constituția României și documentele internaționale ratificate de Parlamentul României.

Notă: Dreptul este al persoanei. Nu trebuie să fii major sau să ai o anumită cetățenie sau domiciliu.

Art.2 b) prin informație de interes public se înțelege orice informație care privește activitățile sau rezultă din activitățile unei autorități publice sau instituții publice, indiferent de suportul ori de forma sau modul de exprimare a informației;

Notă: Orice informație este de interes public. Uneori, accesul la ea poate fi restricționat, dar ea nu își pierde caracterul de “interes public”.

Art. 6. – (1) Orice persoană are dreptul să solicite și să obțină de la autoritățile și instituțiile publice, în condițiile prezentei legi, informațiile de interes public. (2) Autoritățile și instituțiile publice sunt obligate să asigure persoanelor, la cererea acestora, informațiile de interes public, solicitate în scris sau verbal. (3) Solicitarea, în scris, a informațiilor de interes public cuprinde următoarele elemente: a) autoritatea sau institutia publica la care se adresează cererea; b) informația solicitată, astfel încât să permită autorității sau instituției publice identificarea informației de interes public; c) numele, prenumele și semnătura solicitantului, precum și adresa la care se solicită primirea răspunsului.

Solicitarea poate fi făcută în scris, verbal sau prin mijloace electronice. Indiferent de modul în care se face o solicitare, ea trebuie să primească un număr de înregistrare.
Autoritățile pot sugera un format de cerere, dar nu au voie să impună un asemenea format și nu au voie să refuze cererile motivând că nu s-a respectat formatul;
Autoritățile nu au voie să ceară solicitantului de informații să dezvăluie la ce va folosi răspunsurile.

Programul de Educație Media
Media întoarsă pe toate părțile.

Art. 7. – (1) Autoritățile și instituțiile publice au obligația să răspundă în scris la solicitarea de informații de interes public în termen de 10 zile sau, după caz, în cel mult 30 de zile de la înregistrarea solicitării, în funcție de dificultatea, complexitatea, volumul lucrărilor documentare și de urgența solicitării. În cazul în care durata necesară pentru identificarea și difuzarea informației solicitate depășește 10 zile, răspunsul va fi comunicat solicitantului în maximum 30 de zile, cu condiția înștiințării acestuia în scris despre acest fapt în termen de 10 zile.
(2) Refuzul comunicării informațiilor solicitate se motivează și se comunică în termen de 5 zile de la primirea cererilor.

Notă: Termenul de răspuns la cerere este de 10 zile lucrătoare. Adeseori, autoritățile consideră că termenul este de 30 de zile - confuzie cu legislația privind "petițiile".

Informațiile se furnizează gratuit. Se poate percepe doar costul multiplicării documentelor, iar acesta trebuie să fie aliniat cu prețul pieței.

Informația în sine este gratuită, pentru că ea a fost deja plătită. Ea a fost produsă de autoritățile publice, care funcționează din taxele plătite de contribuabili.

Art. 12.
(1) Se exceptează de la accesul liber al cetățenilor, următoarele informații:
a) informațiile din domeniul apărării naționale, siguranței și ordinii publice, dacă fac parte din categoriile informațiilor clasificate, potrivit legii.

Notă: Nu orice informație din acest domeniu este exceptată. Dacă informația este clasificată, ea trebuie să aibă pe ea ștampila ”Secret de stat” și trebuie să existe un document (proces verbal, decizie internă) care să ateste clasificarea și care să prevadă termenul de declasificare.

b) informațiile privind deliberările autorităților, precum și cele care privesc interesele economice și politice ale României, dacă fac parte din categoria informațiilor clasificate, potrivit legii;

Notă: Nu orice informație din acest domeniu este exceptată. Dacă informația este clasificată, ea trebuie să aibă pe ea ștampila ”Secret de stat” și trebuie să existe un document (proces verbal, decizie internă) care să ateste clasificarea și care să prevadă termenul de declasificare.

c) informațiile privind activitățile comerciale sau financiare, dacă publicitatea acestora aduce atingere principiului concurenței loiale, potrivit legii;
Notă: Nu orice contract între autoritățile publice și firme este protejat. Dimpotrivă, dosarele de achiziții publice (cele prin care autoritățile achiziționează bunuri și servicii, utilizând bani publici) sunt documente publice din oficiu, în baza legii achizițiilor publice

d) informațiile cu privire la datele personale, potrivit legii;
Notă: Textul Legii 677/2001 pentru protecţia persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal şi libera circulaţie a acestor date poate fi accesat la http://dataprotection.ro/servlet/ViewDocument?id=35

e) informațiile privind procedura în timpul anchetei penale sau disciplinare, dacă se pericliteaza rezultatul anchetei, se dezvăluie surse confidențiale ori se pun în pericol viața, integritatea corporală, sănătatea unei persoane în urma anchetei efectuate sau în curs de desfășurare;
Notă: de exemplu, este protejată identitatea martorilor
f) informațiile privind procedurile judiciare, dacă publicitatea acestora aduce atingere asigurării unui proces echitabil ori interesului legitim al oricăreia dintre părțile implicate în proces;
g) informațiile a căror publicare prejudiciază măsurile de protecție a tinerilor.

(2) Răspunderea pentru aplicarea măsurilor de protejare a informațiilor aparținând categoriilor prevăzute la alin. (1) revine persoanelor și autorităților publice care dețin astfel de informații, precum și instituțiilor publice abilitate prin lege să asigure securitatea informațiilor.
Notă: Sunt responsabili cei plătiți și pregătiți profesional pentru păstrarea secretului.

Facem distincție între solicitarea de informații (prin care cerem doar informații sau documente) și petiție (prin care solicităm rezolvarea unei situații personale sau de grup, de exemplu o locuință, asfaltarea sau iluminarea unei străzi, etc).

Resurse:

UNESCO:
https://en.unesco.org/commemorations/accesstoinformationday

VIDEO română:
1. https://www.youtube.com/watch?v=mi79uaIMHI8
2. https://www.youtube.com/watch?v=izWGCeTn4nc
3. https://www.youtube.com/watch?v=-Lja5rh6FCs
4. http://dialogsocial.gov.ro/2016/08/echipa-mcpdc-lanseaza-campania-dreptul-tau-de-a-sti/

Reader:
4. Legea 544/2001
http://www.dreptonline.ro/legislatie/legea_accesului_informatie.php
5. Ghid practic pentru cetățeni – Apador-ch
http://www.apador.org/ghid-practic-pentru-cetateni/
6. http://www.inovarepublica.ro/informatii-de-interes-public-castigate-instanta/
7. http://educatiecivica.ro/drepturi-libertati-si-indatoriri/
8. http://www.romaniacurata.ro/ii-cererea-de-informatii-de-interes-public/
9. https://prezi.com/2xt87sp6xjy3/liberul-acces-la-informatii-de-interes-public/
10. http://www.scena9.ro/article/544-legea-accesului-la-informatii-de-interes-public

Aplicații:
11. https://nuvasuparati.info/
12. http://educatiecivica.ro/drepturi-libertati-si-indatoriri/

Programul de Educație Media

Media întoarsă pe toate părțile.

Anexa 2

Model de cerere conform dispozitiilor Legii 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public:

DOMNULE PREȘEDINTE,

Subsemnatul (a) …….. în calitate …… prin prezenta formulez o cerere conform Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, pentru ……..

Sunt dispus să plătesc taxele aferente serviciilor de copiere a documentelor solicitate.

Vă mulțumesc.

Data, Semnătura,

Nume și prenume…….;

Adresa ……...;

Profesia…….;

Telefon/Fax……

_____

1 – petentul este rugat sa enumere cât mai corect documentele sau informațiile solicitate;

2 – opțional;

3 – opțional.